

## **АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

### **Методологічні основи оцінювання племінної цінності сільськогосподарських тварин**

Вивчення дисципліни сприятиме формуванню у аспірантів уміння обґрунтованого вирішення проблем галузі тваринництва, використовуючи сучасні методологічні підходи до оцінювання племінної цінності тварин, застосування досягнень популяційної генетики для удосконалення порід, шляхом найкращої реалізації генетичного потенціалу племінних тварин.

**Мета навчальної дисципліни** - підготовка доктора філософії, здатного забезпечити науково-дослідницький та професійний підхід до вирішення проблем ведення галузі тваринництва на сучасному рівні, до виведення нових та удосконалення існуючих порід, а також до розробки нових і гармонізації існуючих методів розведення й селекції тварин.

**Завданням навчальної дисципліни** є надання здобувачам вищої освіти знань щодо сучасних підходів вирішення фундаментальних і прикладних проблем галузі тваринництва; математичного моделювання результатів великомасштабної селекції з урахуванням достовірної оцінки племінної цінності; застосування сучасних генетичних підходів для оцінювання племінної цінності за комплексом ознак (продуктивності, життєздатності, резистентності та ін.)

#### **Сформовані компетентності:**

- Здатність розв'язувати комплексні проблеми з питань розведення, селекції сільськогосподарських тварин та технології виробництва і переробки продукції тваринництва, проводити наукові дослідження з прогресивними, інноваційними та удосконаленими методичними підходами, які мають теоретичну цінність і практичне спрямування та передбачають глибоке переосмислення наявних й створення нових цілісних знань для здійснення інновацій у виробничій діяльності.
- Здатність обґрунтовувати методології й системи створення нових та удосконалення існуючих порід, типів, ліній, родин і кросів біологічних об'єктів тваринництва, проводити їх оцінювання за комплексом ознак.
- Здатність використовувати в селекційній роботі із сільськогосподарськими тваринами генетичні методи, які дають змогу визначати генетичні особливості тварин, мінливість та успадковуваність ознак їх продуктивності, здійснювати добір особин з бажаними селекційними ознаками, контролювати генетичну ситуацію в стадах і породах, виявляти носіїв небажаних генів.
- Здатність до підприємництва та впровадження у виробництво науково-обґрунтованих результатів наукових досліджень, використовувати

професійні знання й уміння в галузі біології та тваринництва

### **Програмні результати навчання**

- Здійснювати організацію племінної справи у тваринництві, розробляти теоретичні та концептуальні основи племінного відбору і підбору сільськогосподарських тварин, методи їх оцінювання, селекційні програми роботи з породами та впроваджувати їх у виробництво для підвищення продуктивності сільськогосподарських тварин.
- Володіти теоретичними та практичними підходами до використання генетичних методів при удосконаленні господарськи корисних ознак сільськогосподарських тварин, вміти виявляти видові та породні генетичні особливості тварин та застосовувати їх на практиці.
- Демонструвати знання та глибоке розуміння принципів і методів популяційної генетики та вміти використовувати їх у власних дослідженнях у сфері біології та при виробництві та переробці продукції тваринництва

### **3. Програма навчальної дисципліни**

**Тема 1.** Поняття про племінну цінність у сільськогосподарських тварин.  
Спадковість і мінливість

*Сучасна методологія визначення племінної цінності. Популяція як форма існування видів живих організмів. Поняття про мікропопуляцію і мікроеволюцію*

**Тема 2.** Генетичний потенціал племінних тварин. Методичні підходи до оцінювання і прогнозування

*Генетичний потенціал. Інтерпретація поняття, методи визначення і прогнозування. Індексна селекція*

**Тема 3.** Оцінювання племінної цінності тварин у скотарстві

*Методичні підходи. Сучасні математичні моделі. Переваги та обмеження. Перспективи*

**Тема 4.** Оцінювання племінної цінності тварин у свинарстві

*Методичні підходи. Сучасні математичні моделі. Переваги та обмеження. Перспективи*

**Тема 5.** Оцінювання племінної цінності тварин у птахівництві

*Методичні підходи. Сучасні математичні моделі. Переваги та обмеження. Перспективи*

**Тема 6.** Оцінювання племінної цінності тварин у вівчарстві і козівництві

*Методичні підходи. Сучасні математичні моделі. Переваги та обмеження. Перспективи*

**Тема 7.** Оцінювання племінної цінності тварин у конярстві та звірівництві  
*Методичні підходи. Сучасні математичні моделі. Переваги та обмеження.  
Перспективи*

**Трудовісткість**

Загальна кількість годин – 90

Кількість кредитів – 3

Форма семестрового контролю – залік

**4. Основні джерела для вивчення дисципліни:**

**Основні джерела для вивчення дисципліни:**

1. Селекційні, генетичні та біотехнологічні методи удосконалення і збереження генофонду порід сільськогосподарських тварин [Текст] / М. В. Гладій, М. І. Бащенко, Ю. П. Полупан [та ін.] ; за ред.: М. В. Гладія і Ю. П. Полупана; Інститут розведення і генетики тварин ім. М.В.Зубця НААН. – Полтава, ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2017. – 793 с.
- 2.Рубан С. Ю., В. О. Даншин, Т. В. Литвиненко, О. О. Борщ, І. Д. Мітіогло, Т. В. Якубець, М. А. Матвеев. Сучасні методи селекції у тваринництві (навчальний посібник з методів аналізу даних). Національний університет біоресурсів і природокористування України. Київ, 2020, 211с.
- 3.Крамаренко О.С., Луговий С.І., Крамаренко С.С. Сучасні генетико-селекційні методи аналізу відтворювальних якостей свиней та овець : монографія. Миколаїв: МНАУ, 2022. 150с.
4. Розведення сільськогосподарських тварин / М. З. Басовський, В. П. Буркат, Д. Т. Вінничук, В. П. Коваленко, М. С. Ківа, Ю. Д. Рубан, І. А. Рудик, Й. З. Сірацький. – Біла Церква, 2001. – 400 с.
- 5.Ніколайчук В.І., Надь Б.Б. Генетика з основами селекції. Ужгород, 2003. 196 с.
- 6.Хмельничий Л.М., Супрун І.О., Салогуб А.М. Основи генетики тварин з біометрією/ Л. М. Хмельничий, І.О. Салогуб. Суми: Видавництво ПП Вінниченко М.Д., ФОП Дьоменко В.В., 2011. 344с.
7. Мельник Ю.Ф., Коваленко В.П. і др. Селекція сільськогосподарських тварин. Київ-2008. 445 с.
8. Коваленко В.П., Болелая С.Ю. Рекомендации по использованию моделей основных селекционируемых признаков сельскохозяйственных животных и птицы. Херсон, 1997. 40 с.
- 9.Рубан С. Ю., В. О. Даншин. Сучасні методи селекції у тваринництві. Національний університет біоресурсів і природокористування України.

Київ, 2019, 436с.

**Система оцінювання знань:**

**Поточний контроль** – оцінювання активності на лекційних заняттях, виконання завдань на практичних заняттях, виконання самостійної роботи та тестових завдань.

**Підсумковий контроль** – залік у другому семестрі.